

A DEBRECENI FAZEKAS CÉH TÁRGYI EMLÉKEI

P. SZALAY EMŐKE

A céhek önállóságának tárgyi bizonyítékai évszázadokon át a céhjelvénnyek voltak. A debreceni céhek tárgyi anyaga a korai céhalakulások ellenére – a város nyugtalan múltjából következően – legnagyobb részt a XVIII–XIX. századból maradt fenn.

A debreceni fazekas céh legkorábbi említése 1555-ből származik a város tanácsülési jegyzőkönyvében.¹ Első privilégiuma 1574. november 30. dátummal úgyszintén a tanácsülési jegyzőkönyvekben került megörökítésre.² A következő századokból még két céhlevelük ismeretes, az egyiket 1715-ben jegyezték le,³ majd 1800-ban újították meg, illetve dolgozták át az előbbi kiváltságlevelet.⁴

A céhtárgyak közül legfontosabbak a *céhpecsétek* voltak, amelyeket a céh iratainak hitelesítésére használtak.⁵ Nem véletlen, hogy a debreceni fazekas céh legkorábbi fennmaradt emléke egy 1758-ból származó pecsétnyomó.⁶ A kerek pecsét szélét „gyöngysor” szegélyezi, majd két vonal között találjuk a latin nyelvű köriratot: *Sigillum Figul. Ceh. Debrecen 1758*. A középső mezőben ötlábú hatalmas dobkorongon álló, gerezdes oldalú, kiöntő csővel ellátott, hosszú nyakú, hosszú fülű korsó, két oldalán finom metszésű ornamentális lombdís. A pecsét igényes kivitelű. Nyele hosszú, hatszögletű (1. kép).

Ugyanebből a századból maradt fenn a másik céhpecsét, 1780-as évszámmal és a két céhmester névbetűivel.⁷ Ez a sárgaréz pecsét az előbbi díszes formájával szemben teljesen egyszerű. Lapján mélyen metszett nagyméretű FC – fazekas céh – betűk láthatók. Nyele nyolcszögletű, rövid. A későbbiekben ezt a pecsétet a remekbe készült edényeken láthatjuk viszont, ezért feltételezhető, hogy erre a célra – a remekek pecsételésére – készült.⁸ Ez ugyanakkor azt is valószínűsíti, hogy ettől az időtől kezdődően bizonyosan bepecsételéssel jelölték meg a remekeket (2. kép).

A legfiatalabb a fazekas ifjúság 1837-es pecsétje, amelyen újabb fazekas eszközt, fakést láthatunk, a kétfülű olaszkersó mellett.⁹

1. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár IV. A. 1011/1. kötet. 625.

2. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár IV. A. 1011/3. 1574. nov. 30. 634–637.

3. Déri Múzeum Általános Történeti Dokumentációs Gyűjteménye Szap. 1906. 550.

4. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár IX. 8.

5. *Nagybákay Péter* 1963. 185–186.; *Bodó Sándor* 1970. *Csiffáry Gergely* 1982. 9–22.

6. Déri Múzeum; leltári szám: V. 1935. 164. 5. Közölte: *Nagybákay Péter* 1978. 247. 3. kép.

7. Déri Múzeum; leltári szám: Sz. 1906. 583.

8. A legkorábbi, ezzel a pecséttel igazolt remek 1790-ben készült. Ettől kezdve minden remekbe készített edényen – korsón, tálon – megtaláljuk ezt a pecsétet. *P. Szalay Emőke* 1982. 442–452., *P. Szalay Emőke* 1983. 203–225., *P. Szalay Emőke* 1985. 223–225.

9. Déri Múzeum; leltári szám: V. 1934. 164. 5. Közölte: *Nagybákay Péter* 1978. 251.

A debreceni céhpecsétek, amint bemutatásukból kitűnik, egyedi sajátosságokkal nem rendelkeznek, beleilleszkednek a magyarországi fazekas pecsétek sorába.¹⁰

A *céhládák* a céhek legjellegzetesebb tárgyi emlékei. Bennük őrizték a céh kiváltságlevelleit, jegyzőkönyveit, egyéb iratait, a pecsétnyomókat, a céh pénzét. De nemcsak a céh értékeinek őrzői voltak, magát a céhet is jelképezték. A fazekas céh ládája először az 1715-ös kiváltságlevélben szerepel. Említése mellett csak annyi kitételt szabtak, hogy „jó záros láda legyen, mellyben a Jövedelmek ezen levelünk és egyéb Magok között forgó állapotokruul való írások és más közönséges eszközök tartassanak minden benne levőknek igaz laistromával együtt.”¹¹ Másik kitétel, hogy a láda helye a céhmesternél, kulcsa pedig a másiknál legyen.¹² A céhgyűlések alkalmával a *bejárópénzt* a céhládába tették a résztvevők.¹³

Az iratok és a pénz őrzése mellett kultikus szerepe is volt a ládának. Ez tűnik ki a felnyitott céhláda mellett zajló szertartásokból. A céhlevelek külön hangsúlyozzák, hogy az inas szegődtetése és szabadítása a felnyitott céhláda előtt történjen. A fazekas céh privilégiumában is megtaláljuk ezt a rendelkezést. „Kitöltvén a tanuló aprod esztendeit, vigye gazdája a céhmesterek eleibe jelentse meg és a közönséges gyűlésben a Céhnek felnyitattott ládájánál szabadítsa fel . . .”¹⁴

Új céhmester választásánál a ládában lévő minden eszközökről, jövedelmekről, költségekről rendszeres számot kellett adni a céhmesternek, majd ha mindent rendben találtak, lajstromba foglalták a benne lévőket és a lajstromot beletették a ládába.¹⁵ Ugyanezeket írja elő a száz évvel későbbi, 1800-ban kelt újabb privilégium is.¹⁶ Ennek nyomát őrizte meg a fazekas legények köszöntő verse, amelyet 1876-ban jegyzett le az utolsó fazekas mester.¹⁷

A legénytársaságnak sok esetben külön ládája volt. A köszöntő szövegből kitűnik, hogy a legények ládját az atyamesternek nevezett legénytársasági előljáró házában tartották. A láda hordozására akkor is sor került, amikor az előző évi atyamestert választották meg ismét.¹⁸

A fazekas láda egészen késői, 1857-ben készült. A puhafa láda kékre festett, sima oldalú, alul profilált léccel szegélyezett. Sarkait rizalitszerű lécek díszítik, lábai hiányoznak. Felnyitható fedelének széle ugyancsak profilált, nagyméretű zárszekrénye a fedél sarkaitól kiindulva fokozatosan szűkül, teteje háromszorosan tagolt, felül makk alakú gombbal. Zárszerkezete a láda előoldalán helyezkedik el, amelynek külső részén olvasható a felirat: *A Nemes Fazekas Céh Ládája 1857*.¹⁹ Belsejében bal oldalt ládafia és titkos rekesz. A fedél belül kékre festett, rajta fekete a felirat: *Czéhmester Harsányi János KCh MSTR Török Ferenc és Czéhjegyző Katona Mihály. Készítette Veres József a Czéh részére 1857*. Kulcspajzsa egyszerű, sima, a fedelet tartó csuklóspántja szintén. Sima fogantyúja négyszögletes, karéjosan metszett oldalú lemezből emelkedik ki, amely a XVIII. századra emlékeztet (3. kép). Teljes joggal feltételezhetjük, hogy ezt a ládát más céhládák előzhették meg a fazekas céh három évszázados története során. Talán ezt bizonyítja fogantyúja, amely a XVIII. századra utal. Gyakori megoldás volt,

10. Bodó Sándor 1970. 216–217.; Nagybákay Péter 1978. 244. 262.

11. A fazekas céh kiváltságlevele 1715. DMÁTDGY. Sz. 1906. 550. III. artikulus.

12. Ugyanott III. artikulus

13. Ugyanott VI. artikulus

14. Ugyanott XXVIII. artikulus

15. Ugyanott IV. artikulus

16. A fazekas céh kiváltságlevele 1800. HBmL. IX. 8. 3. 16. törvény 5. artikulus

17. P. Szalay Emőke 1989.

18. P. Szalay Emőke 1989.

19. Déri Múzeum; leltári szám: V. 1935. 164.

1. kép. Céhpecsét, 1758 (A cikk képein F. Molnár Erzsébet felvételei)

2. kép. Céhpecsét, 1780

hogy az előző ládák kovácsoltvas alkatrészeit felhasználták az újabb készítésüeken. Valószínűleg ez történhetett a fazekas céhláda esetében is.

A láda az egyszerűbb debreceni céhládák közé tartozik. Mivel biztosan Debrecenben készült, céhtörténeti jelentőségén túl mint asztalos munka adalékokkal szolgál a debreceni asztaloság történetéhez.²⁰

A céhek jellegzetes tárgyai voltak a *céhbehívó* táblák, amelyeknek üzenetközvetítő funkciójuk volt. A középkorban a céhtábla felmutatásával igazolták az üzenetvivők, hogy ők a céh nevében járnak el.²¹ Legfontosabb a gyűlésre hívó szerepük volt, ezt jegyezték fel a céhprivilegiumban is. „A Céh mesterek a Céh tábláját el jártatván gyűlést hirdessenek.”²²

Debrecenben a tábla útját *táblajárásnak* nevezték. A tábla meghatározott sorrendben járt a tagok között. Így volt ez a fazekasoknál is, amint mutatja, hogy büntetést fizetett az olyan mester, akinél a tábla ott maradt: „Varga Pál céhtábla maradásért 6 forint büntetést fizetett.”²³

A debreceni fazekasoknak két *céhbehívó* táblája maradt fenn. A korábbi valószínűleg a XVIII. században készült. A juharfából faragott darab enyhén rokkoló ízlésű. Nyele szögletes, végén átlukasztott. Előlapja, díszítés nélküli. Hátsó lapján két sarkon mozgó ovális levéltartó keret, kapoccsal záródik a lapból kiemelkedő fülbe. Bevésett évszám és monogram látható rajta: 1804. TJ KGY (Tökés János és Kovács György a két céhmester névbetűi.) Az évszám mutatja, hogy a keret utólagos rátét²⁴ (4. a–b. kép).

A másik tábla sárgarézből készült, kis alakú, két lemezből összeerősített. Függőleges oldalai egyenesek, felül és alul ívesen kihegyesedve csúcsban végződnek. Négy sarkán és csúcsán gombok díszítik. Nyele vékony, kissé vastagodó, végén gombbal

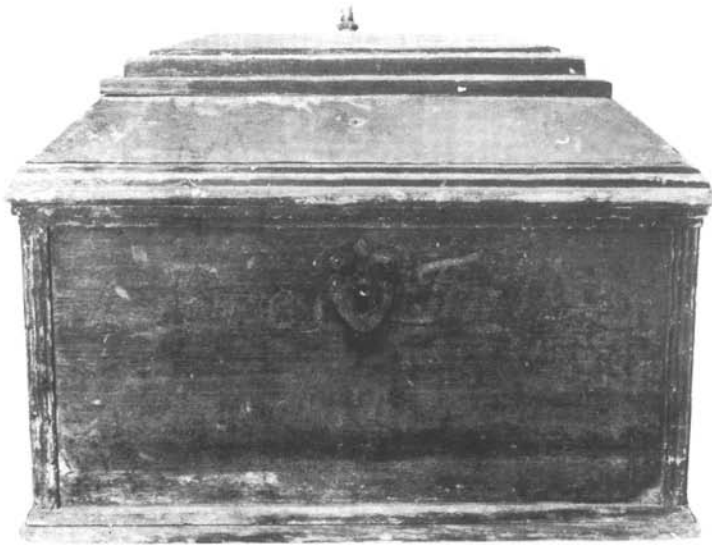
20. P. Szalay Emőke 1981. 137., 145.

21. Nagybakay Péter 1964. 341–342., Uő., 1981. 8.

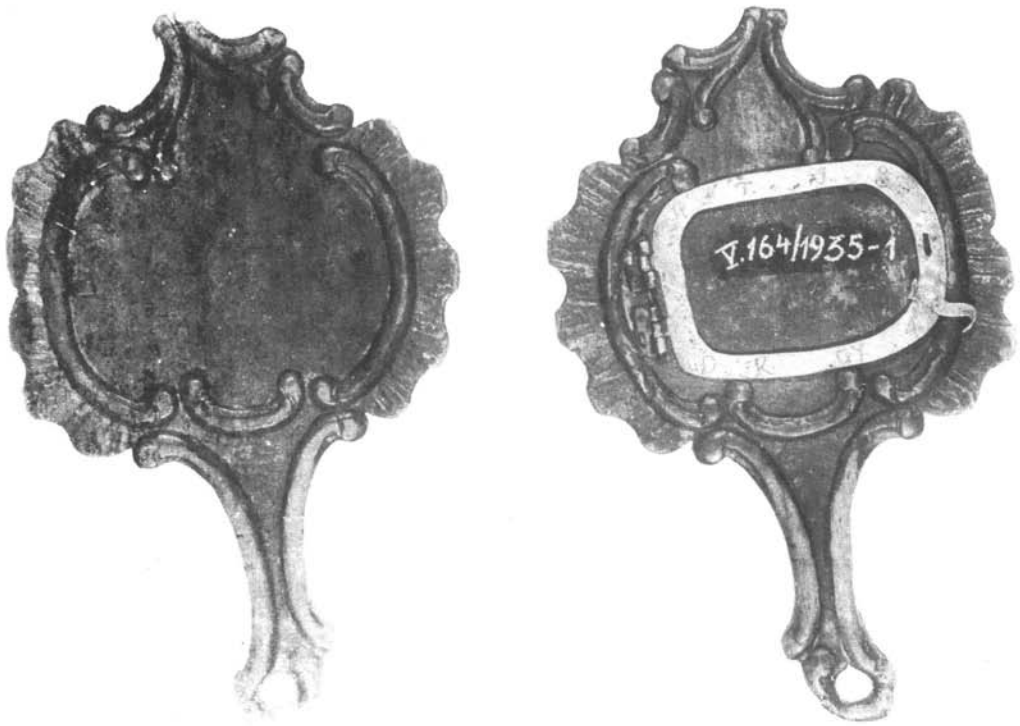
22. A fazekas céh kiváltságlevele 1715. DMÁTDGY. Sz. 1906. 550. VI. artikulus

23. 1810. november 15-én tett bejegyzés HBmL. IX. 8. Fazekas céh iratai. Számadások.

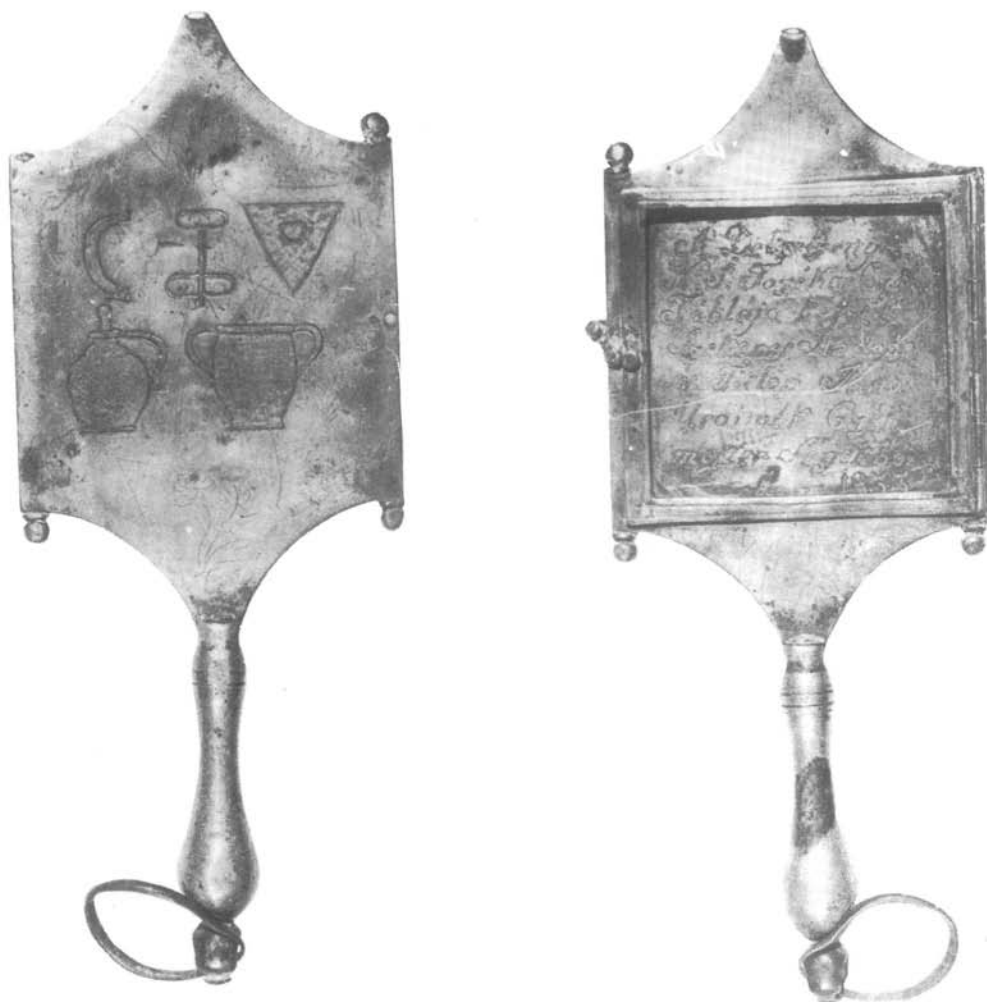
24. Déri Múzeum; leltári száma: V. 1935. 164. Közölte P. Szalay Emőke 1978. 210.

3. kép. Céhláda, 1857

4. a-b. kép. Céhbehívó tábla, XVIII. század

5. a–b. kép. Céhbhívó tábla, 1833

ellátva, amelyben karika mozog. Előlapján vésett díszítés két sorban elhelyezve, felül eszközök – szelő, korong, fakés –, alul edények, jellegzetes nagyméretű kiöntőcsővel ellátott butykos korsó és kétfülű fazék, mindkettő a remek előírt darabja. Hátsó lapjának lemezéből négyzet alakú rész van kivágva, amelybe beleilleszkedik a derékszögben hajlított oldalú levéltartó rekesz, kis gombos, ráhajtható füllel záródik. A levéltartó alatt vésett felirat: „A Debreceni N. S. Fazékas Czéh Táblája készült Szekeres András és Fülöp János Uraimék Czéhmesterségeiben Anno 1833²⁵ (5. a–b. kép).

Talán ide sorolhatjuk azt a csizmadia céh ajándékként múzeumba került példányt, amelyen semmi jel nem utal a csizmadia mesterségre, annál több idézi fel a pipás mesterséget. A sárgaréz tábla ívelt, enyhén hajló, felül félköríves záródású tábla,

25. Déri Múzeum; leltári szám: V. 1935. 164. 21. Közölte P. Szalay Emöke 1978. 219. 222.

6. a–b. kép. Pipások (?) behívó táblája, XIX. század első fele

felső részén három gomb. Nyele, amely utólag lett felerősítve, vastag, vésett körökkel díszített, vége gömbölyű, alján ovális fülben vastag karika, benne szironnyal varrott szíjon fonott kerek gomb és háromszögletű, vörösre festett gomb. Lapja mindkét oldalán tagolt peremrész van rászegecselve. Előlapján a fazekaskorong szerkezetéhez hasonló munkapadon sarkantyús, csizmás, zsinóros nadrágú férfi, szájában pipával. Előretartott kezében talán formába nyomt pipát. A tábla bal felső sarkában koronás körben pipa. Hátlapján a peremszegélyhez illeszkedően széles, vékony lemezből készült levéltartó rekesz, sarkain beütött névbetűk és évszám: *MJ DI TL 1875*. A lapon felirat: *CM KM SZJ 1816*. A szíjban hímzett: *E C M KM M M KF K. 1830*²⁶ (6. a–b. kép). A névbetűk nem egyeznek a fazekas céhek a jelzett évekből ismert céhmestereinek neveivel. A tábla régies formája a szabó céh 1764-es évszámot viselő táblájához áll legközelebb.²⁷ A tábla ábrázolásának meglehetősen szabálytalan a kialakítása, a megszokott elhelyezéssel szemben fordítottan találjuk az ülő alakot, amely kérdésessé teszi a táblát. Nem megalapozatlan az a vélekedésünk, hogy utólag karcolták a felszínbe az ábrázolást, amely már önmagában kétséget hagy afelől, hogy valóban a csizmadia céhé volt eredetileg. Kétkedésünket megerősíti a csizmadia céh 1808-ban készült táblája, amely egészen más formájú, ábrázolása rámás csizma sarkantyúval és bicskia, az előbbiekkal szemben teljesen megfelel a céh jellegének.²⁸

26. Déri Múzeum leltári szám: IV. 1948. 28. Közölte: P. Szalay Emőke 1978. 215–216.

27. P. Szalay Emőke 1978. 215.

28. P. Szalay Emőke 1978. 217–218.

7. kép. A fazekas ifjúság kancsója, 1847

8. kép. A fazekas ifjúság kancsója, 1873

A debreceni céhtáblák vizsgálata azt mutatja, hogy a fából készült példány lehetett a korábbi, amelyek mellett, más céhek emlékei mutatják, a XVIII. században jelentek meg a réztáblák. Az üzenetek, amelyek kíséretében átadták a táblákat, eleinte szóbeliek voltak. Az írásbeliség terjedésének következtében a táblára irattartó rekeszket erősítettek, amelyekbe a papírra írt üzeneteket helyezték el.

A céhtáblák használata a céhek megszűnése és ipartársulattá alakulása után is tovább élt. Mindkét táblában a XX. század elejéről származó hirdetések maradtak fenn, ami a táblajárás szokásának e századbeli fennmaradását bizonyítja.²⁹

A céhedények a céhládákhoz hasonlóan fontos szerepet foglaltak el a céhek életében. Jelentőségük legszembetűnőbben a céhek különféle összejöveleiben nyilvánult meg. Gyakorlati használatuk mellett az együvé tartozást is megtestesítették.

A fazekas céh korai edényeitől biztos tudással nem rendelkezünk. Annyit tudunk, hogy a XVII. században a város nagy sarcoltatásainál 1660-ban a Szejdi járáskor a városra kivetett sarcba a többi céhvel együtt a fazekasok is odaadták értékeiket, amelyek között más céhekhez hasonlóan elképzelhető, hogy a pénz mellett nemesfém-ből készült edények is lehettek.³⁰ A későbbi céhprivilegiumok edényeket soha nem említenek, ezért feltételezhetjük, túlságosan nagy értéket nem képviseltek a céh közös edényei, mert akkor bizonyosan szó esett volna róluk. Nem valószínű tehát, hogy akár nemesfém-ből készült pohara, akár ónkannái lettek volna a fazekas céhnek, amely tagjainak nagy száma ellenére soha nem tartozott a tehetősek közé. Valószínű,

29. P. Szalay Emőke 1978. 226.

30. Szűcs István 1872. 641.

hogy a mesterségnek megfelelően jórészt cserépedényekkel rendelkezhetett a céh, amelyek törekenyek lévén, könnyen cserélődhetnek. Ez lehet az oka, hogy régi edény nem maradt fenn a fazekas céh tárgyai között.

A legkorábbi bizonyosan közösségi funkcióra készült kancsó 1847-es évszámot visel. A világos mázas kis talpperemből emelkedő nagy edény összehúzott nyakrész után szélesen ívelő csőrös kiöntővel zárul. Füle lapos, vastag. Piszkosfehér alapmázán díszítése színes írókázott, karcolt. Az öble közepén szív alakú zöld, vörös, barna váltakozó csíkozású keretben két stilizált ótágú korona alatt karcolt felirat: *A Fazokas Atya-Mester Katona Bálint Úr Ifjúság Bejáró Mester Szebenyi József Úr 1847*. Alatta kis virágcsokor. A keret külső részéből kis virágok hajlanak ki, felül bevésve *Éljen*, alul három csigavonal és két virágos ág zárja le. A keret két oldalán szeszélyesen hajló apró és nagy virágos ágon hátraforduló páva farkú madár, csőrében karéjos szélű levél. A madarak között álló virágcsokor öt szirmú virágokkal és tulipánokkal, középen szőlőfürt motívum. A jobb oldali csokor felett *Nagy Dékány Holes István Kis Dékány Katona Mihály* karcolt felirat, a másik felett *Készítette Lengváry Lajos Márczius 26 dik Napján Debreczenben 1847 Éljen Vivát*. Nyakán és fülén egyenes vonalú kis virágú inda fut végig. A fül alatt karcolt felirat: *Készült Katona Bálint Úr műhelyében*, alatta vésett levélkoszorú³¹ (7. kép).

Ügyszintén az ifjúság kancsója volt két egyforma darab, amelyet 1873-ban készített Szöllösi József. A zöldmázás edény a talpperem felett kissé összeszűkül, majd erőteljesen öblösödik. Széles nyaka enyhén kihajló, szájeremén benyomással kialakított kiöntő rész. Füle lapos, széles, két oldalán domború gyöngysor fut végig. Az edény nyakán ugyancsak domború gyöngysoros, két-két levélből álló koszorú. Elöl kör alakú gyöngysoros keret, kívül hármassal levélkék, felül fenyőtoboz. A keretben karcolt felirat: *A Debreczeni t. Cz. Fazekas Ifjúság részére készítette Szöllösi József Debreczenbe 1873-ban*. Két oldalt a keret mellett babérkoszorús magyar címer.³² (8. kép.)

A cserépkancsók a debreceni céhedények legfiatalabb csoportját alkotják. Sajátos céhedény típust nem készítettek a debreceni fazekasok. Az általános formán a díszítőelemek sem tükröznek egyéni sajátosságokat, ugyanazok a motívumok láthatók rajtuk, amelyek a hasonló korú egyéb díszedényeken, elsősorban a remekeken és az úrasztali edényeken.³³

Üvegtárgyak is szerepeltek a fazekas céh edényei között. Három kisméretű ún. pintesüveg található a céh edénykészletében, amelyekből az összejövetelek alkalmával ittak a céhtagok. Ezek hagyományos, vastag aljú hengeres testű, hosszú nyakú üvegek.³⁴

A céh szervezeti élete szempontjából fontos volt a heti árulás sorrendjét meghatározó *nyilvetés*, amelynek során sorsolással döntötték el a heti árusítás rendjét.³⁵ Fennmaradt a fazekasok *nyilvető* zacskója a nyilakkal együtt. Az egyszerű posztó zacskóhoz vékony rézlapocskák tartoztak, amelyekre felvették a mesterek nevét.³⁶

A céh pénzét külön *pénzes doboz*ban tartották a céhládába zárva. 1833-as évszámmal maradt fenn egy esztergált kerek fadoboz, amelynek felirata *Edényeseké*,

31. Déri Múzeum; leltári szám: V. 1930. 93. Közölte: P. Szalay Emőke 1983. 254–255.

32. P. Szalay Emőke 1983. 257. Az egyik a Déri Múzeumban található, leltári száma V. 1937. 19., a másik a Hajdúsági Múzeum tulajdona; leltári száma: 55. 88. 1.

33. P. Szalay Emőke 1983. 263.

34. Déri Múzeum; leltári számuk: V. 1935. 165.

35. HBmL. IX. 8. 3. Számadások, egyéb tartalmú iratok 1829. május 2. bejegyzés: Nyilvetés szerint áruljanak.

36. Déri Múzeum; leltári szám: V. 1935. 164. 8–9.

a debreceni fazekasok XIX. század eleji megosztottságát mutatja, hogy a pipások és az edénykészítők külön kezelték a pénzüket.³⁷

Az évszázadok során olyan tárgyak is tartoztak a céh tulajdonába, amelyekről csupán említéssel rendelkezünk. A fazekas céh bekebelezési lajstromában egyetlen adatból következtethetünk arra, hogy a céh *szőnyeget* vásárolt, ugyanis 1798. március 6-án jegyezték fel a következőket: „Mikor alá megy az ifju a Czéáll. tartozik letenni legeleb is szőnyegir való jövedelemben 20 krt annakutána tegye le a többit amivel tartozik a B. Czéhnek.”³⁸

Írásos adatunk van arról, hogy a fazekas céhnek is volt *katalógusa*, amely azonban nem maradt fenn, így csupán feltételezhetjük, hogy más céhek katalógusához hasonló lehetett. Ezek három-négy oldalú nyeles táblák voltak, amelyre a céhtagok nevét írták fel. A szolgáló mester feladata volt, hogy őrzési helyéről a céhmestertől elkérje és temetéskor a halottas házhoz vigye.³⁹

IRODALOM

Bodó Sándor

1970. Borsodi, abaúji és zempléni céhpecsétek. Herman Ottó Múzeum Évkönyve X. 189–226.

Csiffáry Gergely

1982. Egri céhemlékek. Studia Agriensis I. Eger.

Nagybákay Péter

1963. Veszprémi és Veszprém megyei céhpecsétnyomók. A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei I. Veszprém 189–219.

1964. Veszprémi és Veszprém megyei céhbehívó távlák. Veszprémi és Veszprém megyei Múzeumok Közleményei II. Veszprém 341–365.

1978. Magyarországi fazekas céhpecsétek. Ethn. LXXXIX. 244–263.

1981. Magyarországi céhtáblák. Budapest.

P. Szalay Emőke

1978. Debreceni céhbehívó táblák. A debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1977. Debrecen. 201–227.

1981. Debreceni céhládák. A debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1979. Debrecen 117–156.

1982. Debreceni vörösmázás céhremek In. Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére. Debrecen, 441–452.

1983. Debreceni céhedények. A debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1980. Debrecen 227–265.

1984. Debreceni zöldmázás céhremek. A debreceni Déri Múzeum Évkönyve, 1981. Debrecen 203–225.

1987. Debreceni tálak, tányérok. A debreceni Déri Múzeum Évkönyve, 1985. Debrecen 223–239.

1989. A debreceni fazekaslegények köszöntőversei 1864-ből. Tanulmányok Erdész Sándor tiszteletére. Megjelenés alatt.

Szűcs István

1871. Szabad királyi város Debreczen története I–III. Debrecen.

37. Déri Múzeum; leltári szám: V. 1935. 164. 4.

38. A fazekas céh bekebelezési lajstroma DMÁTDGY. I. 1935. 164. 118. 58.

39. HBmL. IX. 8. 3. 1810. júl. 8. Mogyorósi István szolgáló mester lévén a katalógust elvitte a céhmestertől, de a halottas háznál nem jelent meg.

DIE GEGENSTÄNDLICHEN ANDENKEN DER TÖPFERZUNFT IN DEBRECEN

(Auszug)

Die früheste Erwähnung der Debrecener Töpferzunft im Archiv stammt aus dem Jahre 1555.

Durch die stürmische geschichtliche Vergangenheit von Debrecen blieben nur sehr viel später, aus dem 18–19. Jahrhundert, Gegenstände der Töpferzunft zurück.

Der wichtigste Gegenstand der Zünfte war der Zunftsiegel.

1752 wurde der erste, jeztige bekannte Siegel der Töpfer von Debrecen hergestellt, der einen grossen Krug auf einer Trommelscheibe darstellt. 1780 wurde ein ohne Verzierung, nur mit Buchstaben der zunfthandwerker versehener Siegel hergestellt, den sie wahrscheinlich zur Versiegung von Meisterstücken verwanden.

1832 stellten die Töpferburschen einen solchen Siegel her, der aus einem italienischen Krug heraushängenden Blumenstrauss darstellt.

Später, 1857 wurde eine Töpferzunfttruhe hergestellt, die wahrscheinlich eine frühere, anspruchslosere ablöste.

3 Zunfteinladungstafeln kann man mit der Töpferzunft in Verbindung bringen.

Die früherste Tafel wurde wahrscheinlich im 18. Jahrhundert aus Holz im Rokoko Stil hergestellt. Ursprünglich diente sie nur für die Vermittlung von mündlichen Botschaften, 1804 wurde sie dann mit einem Metallrahmen für schriftliche Botschaften versehen. 1834 wurde die nächste hergestellt, auf welcher man Töpferwerkzeuge, die wichtigsten Produkte. „Butykos“ Krüge und aus zwei Henkel bestehende „Szilkét“ sehen kann, die wahrscheinlich Meisterstücke waren.

Eine Kupfertafel ist ohne Jahreszahl, auf der neben einer Werkbank sitzenden Pfeifenmacher Töpfer dargestellt wird.

Zu den gegenständlichen Zunftandenken gehören auch Zunftgefässe.

Von den Debrecener Zunftburschen sind 3 grosse Krüge bekannt, die 1847 und 1873 angefertigt wurden.

Emőke P. Szalay